

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

Covarrubias y Leyva, Diego de

Antverpiae, 1610

Cap. VIII. An Ivstvm Sit Lege Vel Statvto Ali Qvem Ob Alterivs Cvlpam
Pvniri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96570)

gradiantur. nam & tunc locus erit lucro delato ex statu-
ro, vel pacto, Cynus in l. Deo nobis. vbi Salic. in fin. C. de Episc. & Cler.
Menoch. lib. 6. præsumpt. 50. num. 5.

Num. 4.

Secundo principaliter est adnotandum.
infecto versic. Secundum hinc verum. nu. 5.

Sequitur & probat Menoch. d. præsumpt. 50. nu. 6. 7. & 8. Item
Donell. ad l. si inter ff. de reb. dub.

Num. 6.

Secundo hinc apparet vera ratio ad text in
d. l. ex facto §. si quis autem.

Agitur in hoc §. de superexistentiâ respectu successio-
is extranei, quem casum in specie probat Soc. in l. si de pariter. ff.
de reb. dub. numer. 7. vbi dictum §. si quis autem, cum l. qui duos. §.
cum bello. §. §. vi. de reb. dub. conciliat. ratio autem huius casus
est, quia cessat hic humanitas illa quæ locum habet quâdo
agitur de successione filij in bonis patris, de qua Couarr. inf.
n. 8. versic. his obfcurare videtur. vnde infert Soc. d. loc. quod si in casu
d. §. si quis autem, fideicommissum fuisset relictum ab as-
cendente, præsumeretur ob prædictâ humanitatis causam
filium superuixisse. Menoch. d. præsumpt. num. 28.

Verfic. TERTIO EADEM FERRE
RATIONE.

Quod præsumatur quis viuere cent annis.

Hanc materiam latè & egregiè discutit Menoch. lib. 6.
præsumpt. 49. per tot.

Num. 8.

Verfic. QVARTO DEDUCITVR EX HIS.

Text. in l. sed & in illo ff. de reb. dub. nec.
refert. &c.

Intelligit Menoch. d. præsumpt. 50. nu. 19. in text. ab Auctore
citat. vtrumque fuisse impubere, & ideo ob parem ætatem
debilem & teneram, vnus altero prior perijisse non
præsumitur, nec vnus alteri fuisse superstes: & intellectum
hunc probat per d. leg. qui duo §. ff. de reb. dub. ex verbis, Impube-
rem fratri fuisse substitutum. deinde. Inuicem factam substitui-
tionem reciprocâ alias nullam probabilem rationem
differentiæ inter casum d. leg. sed & in illo, & leg. qui duos, adferri
posse, & hinc esse quod non dicatur substitutum impuberi,
ei superuixisse: aliam autè rationem assignat Donell. in d. l.
qui duo. §. cum in bello, quam tamen Menoch. cit. loc. num. 20.
reprobat.

Cuius proprium & peculiare est, testatorè
pramori superstitibus hæredibus.

Exiimat Menoch. d. loc. num. 20. Couarr. intellexisse atq;
accepisse testatorem pro impubere illo cui facta fuit sub-
stitutio pupillaris, eâ ratione, quod sicut pupillaris substitui-
tio dicitur testamentum pupilli §. i. Instit. de pupill. substituit, ita
ipse pupillus testatoris nomen obtinere posse videtur.

Procedere videntur plura.

Quid si in certamine duo pariter ad stadium perueniant,
atque ignoretur vter prior fuerit? tum neutri gratifican-
dum, sed denuo certandi potestas omnibus fieri debet, se-
cundum Angel. & Alex. in l. eum qui nouissimus ff. ad trebell. & a-
lios quos refert Francisc. Viu. lib. 2. commun. opin. verb. Curren-
tium. Opin. 80.

Verfic. HIS OBSTARE VIDETVR.

Sed hæc procedunt ex humana legis inter-
pretatione &c. propter votum parentum &c.

Quæ decisio ex eadem humanitatis ratione extenditur,
quæ res pia causa succedit: præsumitur enim & tunc patrè
decessisse ante filium. Socin. in l. si mulier. num. 3. de reb. dub.

Hæc vero humanitatis interpretatio cessat
ob ætatis imbecillitatem: nam locum non ha-
bet vbi pater & filius impubes &c.

Similiter etiam hæc interpretatio cessat in filio & filia
quæ paululum ætatem pupillarem excessissent, siue in eod-
em vel in diuersis locis simul obierint: vt aduersus Do-
nell. arguit Menoch. d. præsumpt. num. 31. & 33. Et sic respondit
Marian. Socin. senior. In patre robusto & filia 13. annorū
qui anno 1450. ruina pontis Sancti. Angeli cum quingentis
plus minus hominibus perierunt. refert Menoch. d. præ-
sumpt. num. 25. 26. & 27. Declarantur tamen prædicta non pro-
cedere vbi agitur de successore in bonis extranei: nõ enim
tunc præsumitur patrem superuixisse filio si vna decesserit.
Menoch. vbi. sup. nu. 35.

Num. 10.

Patrono deferatur.

Fallit præfens casus quando superesset pater ipfius liber-
ti, qui hodie patrono præfertur: item quando nõ superesset
ipse patronus, sed solū eius hæres. Menoch. d. præf. n. 38. & 39.

Coronidis vice, vt compendio materiâ huius capitis ad
clariorem eiusdem intellectum contrahamus, ex Menoch.
d. præsumpt. 50. casus sequentes adire vifum fuit. Aut duo
extranei, id est qui patria potestate inuicem deuincti non
sunt, exempli gratia vir & vxor; vnâ simul bello, naufragio,
ruinâ pereunt: quo casu si actum vt vxore moriente in
matrimonio, maritus lucrum dotis aut certam partem bo-
norū consequatur; censetur conditio euenisse, vt & e con-
uerso etiam si dubium sit quis eorum prior decesserit. Aut
agitur de resolutione actus vno ex extraneis præmoriante
altero tamen superfite quemadmodum vsuuenit in
donatione inter virum & vxorem quæ morte donantis cõ-
firmatur, eoque superfite & defuncto donatario omnino
resoluitur, & tunc simul decedente marito & vxore, valet
donatio, cum non verificetur illa qualitas quod donans sit
superfites, Idque procedit siquidem donans & donatarius,
vir & vxor similesque eodem loco pereant, alioquin si di-
uerfis in locis moriantur, potior erit conditio possidentis,
qui actore ipfo contrarium non probante absoluetur. Si
autem præuratur de lucrî acquisitione vno superfite &
altero præmortuo, vt in dote & similibus diuersarum ci-
uitatum moribus vsurpatur, tunc si dubium sit an stipula-
tor sit superfites, cum tacitam hanc conditionem si superui-
xerit stipulatio includat, nihil acquisitum erit. Quando ve-
ro quæstio incidit de superexistentiâ respectu successio-
nis quæ iure pertinet ad descendentes vel ascendentes aut
piam causam, hoc iuris est vt patre simul cum filio pubere
pereunte prius credatur mortuus pater: nisi ex coniecturis
aliud apparere possit, secus vero si impubes sit; At vbi agi-
tur de superexistentiâ respectu successiois extranei mori-
entibus simul patre & filio non præsumitur etiâ pubes su-
peruixisse. Postremò vbi agitur de superexistentiâ respec-
tu successiois patroni in bonis liberti & simul decessisse
runt libertus cum filio pubere, præsumitur filium decessisse
ante patrem, nisi extet pater liberti qui hodie patrono præ-
fertur. Ita Menoch. loc. cit.

CAP. VIII.

AN IVSTVM SIT LEGE VEL STATVTO
ALI QVEM OB ALTERIVS
CVLPAM PVNIRI.

De hac materia, maximè an æquum sit liberis ob culpâ
parentum luere, pulchra multa in partem negatiuam ex
litteris & historijs congestit D. Sebastianus Roulliard. in ses
Reliefs Forens. cap. Reprẽssaille. Porro hoc subiectum, si præxim
eius cernas, magis politicum est quam iuris: ita vt in eo sta-
tus & salus reipub (quæ suprema lex est) potissimum spe-
ctanda sit. Vnum tamen notandum; Clementiam Iulij Cæ-
saris qua erga proscriptorum liberos vsus fuit, posteritati
magis commendatam fuisse, quam infamem Syllæ tyran-
nidem qui illos cum vita, tum honore priuauit.

Num. 7.

Versic. *SIC DELINQUENTE FILIO.*

Publicatis bonis filij non censetur publica-
ta legitima portio ei debita ex bonis paren-
tis &c.

Similiter publicatis bonis patris, non censetur etiam legiti-
ma liberorum publicata; Quemadmodum pro magis
communi asserit Grass. tract. success. §. legitima. q. 44. num. 6. Ac-
cedit Iul. Clar. §. fin. pract. crim. q. 78. versic. videndum est etiam. n. 26.
& ita in magno Consilio Mechliniæ 5. Martij, anno 1605.
iudicatum inter Duce[m] Arschottanum & Mariam Maron.
De qua decisione plenius Tessauro. decis. Pedemont. 104. vbi eam
ampliat atque etiam tradit quanta filiorum legitima in pu-
blicatione bonorum parentis esse debeat. Prædicta tamen
decisio ibid. limitatur in crimine læsæ maiestatis, per I. quisquis.
§. filij. C. ad leg. Iul. Maiest. licet contrarium tenuerit Angel.
Consil. 357. in 2. dubio. Limitatur præterea in bonis matris, illa
enim delinquendo liberos legitimâ priuare potest Grass.
& Clar. loc. citat. Moribus autem Burgund. si tale sit delictum
vt confiscatio locum habeat, vniuersa bona paren-
tum liberis auferuntur. Chassan. in consuet. Burgund. fo. 81. num. 16.

Propter crimen Mariti non publicantur bo-
na quæ ex acquisitis matrimonio constante
ad vxorem pertinent.

Accedit Auctoris sententiæ Papon. Notar. 1. lib. 5. tit. des do-
nations. versic. & quant à la portion. Gail. lib. 2. obser. 86. num. 14. & seq.
& de Pace Publica lib. 2. cap. 16. nu. 14. vbi conformiter in Came-
ra Imperiali iudicatum asserit. Et quod hic de acquesi-
tibus deciditur, multò magis in dote obtinet; cuius repeti-
tionem vxor habet, etiam si crimen læsæ Maiestatis à Mari-
to sit commissum. I. ob Maritorum. C. ne vxor pro marit. l. 1. C. ad l.
Iul. de vi public. l. quisquis. §. Fin. C. ad l. Iul. Maiest. atque illum de
rebellionem damnatum secuta fuerit. Hieron. Gig. de crim. læsæ
Maiest. tit. de poen. q. 19. Boss. de bon. public. nu. 75. Quin & prædicta
dotis repetitio locum habet, siue bona mariti in totum, siue
in parte tantum publicentur, siue in nihilo sed simplici-
ter maritus in exilium etiam temporaneum mittatur: Vin-
cent. Carocius. 1. tract. de excuss. bonor. part. quæst. 10. decim. quæst. princi-
pal. num. 7. Gail. dist. obser. 86. num. 8. 9. 10. 11. & 12. commodita-
tem tamen fructuum dotis, cuius est mariti constante matri-
monio, in confiscationem venire tradit Lup. in repetit. rubric.
de donat. inter. vir. & vxor. §. 66. sub. num. 23. fol. 73. prout eum re-
fert Caroc. d. quæst. num. 78. cuius sententia, præsertim quoad
fructus post confiscationem natos, dura videretur, cum ex
illis vxor ali debeat, adeoque maritus qui ob delictum ca-
pitaliter condemnatus vel proscriptus est, tanquam ciui-
liter mortuus, eorum desinat esse dominus. facit. I. si quis post-
hoc. 9. in princip. C. de bon. proscriptis. & ea qua tradunt. Aut. Fab. in
Ced. suo tit. de iur. dot. definit. 38. & 39. Baiard. in addit. ad Iul. Clar.
pract. crim. §. final. quæst. 78. versic. quæro si bona mulieris. ibi. constante
autem matrimonio. num. 62. Gail. lib. 2. Obseruat. 86.

CAP. XIII.

EXAMINANTVR QVÆSTIONES A
BARTH. TRADITÆ IN L. THEO-
POMPVVS. FF. DE DOT. PRÆLEG.

Num. 1.

Secus etenim respondendum erit si generi-
cè committatur id, quod variè æstimari po-
test: vt damna, expensæ, & id quod petentis
interest, &c.

Hanc tamen conuentionem; vt credatur dicto damnum
passi, valere tenet Vafq. lib. 2. Controu. vsq. ad cap. 29. num. 5.
versic. quinimo valet. & secundum illam sapius à se in Pre-
torio Hispalensi iudicatum scribit.

Versic. *CÆTERVM.*

Quam esse communem testatur Iason.

Pro cõmuni hanc etiã probârunt relati ab Eman. Sotom.
Theaur. recept. sent. lit. 1. num. 108. & ab Anton. Gabriel. in
commun. conclus. tit. de testib. conclus. 1. num. 31. quos sequitur Vafq.
lib. 2. Controu. vsq. freq. cap. 29. num. 4. vbi nu. 6. prædictam senten-
tiam ad scripturam priuatam etiam extendit. Nec obstat
testis inhabilitas quominus hoc casu fidem faciat. Gail. lib. 2.
gul. in §. & licet in verb. & supplicijs. Nonel. de testib. Gail. lib. 2.
ser. 100. num. 18. & Obseruat. seq. num. 7. & 8. in fin. Myns. Cen. 4. tit.
3. versic. pone quod. siquidem illa favore partis procedat; quod
nimirum testis huiusmodi domesticus, conlanguius, vel
inimicus sit: Nam si inhabilis censetur ex culpa, delicto
vel sua incapacitate (quemadmodum in infamibus, condic-
natis, minoribus, famâ, vili personâ, & similibus vige-
nit) per Iudicem, parte etiam non opponente, à testimonio
eum repelli posse tradit Gomez. variar. resolut. tom. 2. cap. 22.
22. Rota Genuens. d. eccl. 130. nu. 4.

Versic. *VERVM OPINIO COM-
MVNIS OBTINET.*

Accedit Mynsing. Cen. 5. Obser. 26. nu. 4. qui ita à Camera
Imperiali iudicatum fuisse refert. atque idem respectu
tae personæ definit Gabriel. d. loc. num. 9.

Num. 2.

Cautius tamen erit quod ipse Tabellio ex-
pressim scribat ipsius iuramenti formam.

Confirmat Gutierrez. de iuram. confirmat. part. 1. cap. 20. n. 8.
& 9. sed hoc moribus nostris non seruatur.

Num. 3.

Electus à priuato litigante vel à Iudice in
testem, iurare omnino debet &c.

Myns. Cen. 3. obser. 80. versic. idque non solum procedit. Nam et si
suis habitetur persona vt duorum testiu vicem supplet,
non tamen ei iusiurandum remissum videri potest; cum ad
tacitè à partibus remitti nequeat. Felin. in c. suis quæst. num. 6.
de testib. Soar. in The. verb. testibus remitti. num. 271.

Num. 4.

Hoc autem Iuramentum quandoque ad
existimationem peritorum &c. pertinet.

Vt in arbitrio seu definitione obstetricum, medicorum
chirurgorum, aliorumque quorum ars certis & indubita-
tis non constat regulis: etenim vt sæpe oculus & manus
obstetricum cap. causam matris. & c. nec aliqua. 27. q. 1. ita & medi-
corum Iudicia falluntur, Hypocr. in 1. Aphorism. quare in simili-
bus negotijs iudex plures peritos, siquidem haberi possint,
adhibere debet; vt si variauerint, plurium sententiæ stat
possit. l. 1. §. 1. ff. de ventre inspici. Myns. Cen. 6. Obser. 34.

Poterit tamen probari contrariu eius quod
hi etiam iurati responderunt.

Hinc etiam fit quod sententia lata ex iudicio peritorum
in aliqua arte, non transeat in iudicatum text. in c. Præterita-
tis. gloss. ibid. verb. per error. de frigid. & malef. Grammat. consil. 117. n. 2.
Cagnoli in l. consilij. n. 32. ff. de regul. iur. Quod ita aduersus cõm-
nè moderatur Tessauro. decis. Pedemont. 25. n. 3. versic. itaque dicitur
vt talis